

Geloof met gaten

Stevo Akkerman is journalist en schrijver. Zijn journalistieke carrière en zijn persoonlijke ontwikkeling lopen opvallend parallel, zo blijkt als je zijn cv naast zijn laatste boek legt. Want ‘Donderdagmiddagdochter’ is niet alleen een boek over het verlies van een pasgeboren dochter, maar ook het relaas van een zoeker, een niet-weter.

Nelleke de Jong

Akkerman komt gehaast binnen in het grand café waar we hebben afgesproken voor het interview en verontschuldigt zich. “Ik moest onverwacht nog het commentaar tikken. Het is ook nog niet af...” Meteen aan de slag dus maar.

Schrijver

Twee dagen eerder had hij aan het slot van zijn zaterdagse buitenlandcolumn in *Trouw* gemeld dat het zijn laatste was, omdat hij zich de komende tijd gaat bezighouden met religie en filosofie. Dat lijkt een logische volgende stap in zijn loopbaan, én in zijn leven. “Ja, maar ik zit ook in de commentaar-pool.”

Halverwege vorig jaar had hij ‘genoeg van het cheffen’. “Ik heb heel lang managementfuncties vervuld. In Eindhoven al, en daarna bij *Het Parool* en bij *Trouw*. Dat is waardevol om te doen, want het doet een beroep op andere kwaliteiten en het ontwikkelt je persoonlijkheid. Ik bleef er wel altijd bij schrijven, maar bij *Trouw* werd de regelfunctie zo groot dat ik steeds moeilijker tijd vond voor het schrijven. Ik vreesde geen goede chef én geen goede schrijver meer te kunnen zijn. En ik koos voor het schrijven.”

De hoofdredactie honoreerde zijn verzoek. Sinds Pasen maakt hij deel uit van de redactie religie en filosofie, ‘in het verlengde van mijn laatste boek’.

Harnas

Zijn laatste boek, dat is *Donderdagmiddagdochter*. Het gaat over hoe Akkerman en zijn vrouw hun derde kind, een meisje, kort na haar geboorte verloren. Maar het gaat ook over zijn worsteling met het geloof, en over hoe rouw en worsteling samen hem bijna zijn huwelijk kostten. Daarna vragen in een interview voelt

‘Ik wilde toen niet voor christelijke media werken’

bijna té intiem... Dat dus maar hardop gezegd. Hij reageert afgewogen.

“Het is ambivalent. Aan de ene kant heb ik er geen probleem mee, sterker nog, ik geef er lezingen over. Je blootgeven is ook een soort harnas: als je spreekt zonder iets te verbergen, maak je jezelf onkwetsbaar. Wat de ander wil weten, vertel ik – heb ik al verteld in het boek. Aan de andere kant heb ik zeker ook reserve gevoeld. Ik vind het gênant als ik mensen uiterst persoonlijke dingen in hun mobiel hoor tetteren.

Dat zou ik zelf nooit doen. Maar ik heb wel dat boek geschreven... Ik denk omdat je in een boek een sfeer van intimiteit kunt bewerkstelligen die je in het openbaar niet hebt.”

Fundamentalistisch

Akkerman groeide op in een gereformeerd vrijgemaakt gezin. Na zijn eindexamen op een vrijgemaakte middelbare school gaat hij naar de Evangelische School voor Journalistiek in Amersfoort (ESJ) – voor de ‘seculiere’ in Utrecht was hij uitgeloot. En hij doet géén belijdenis.

“Het leek een automatisme, je volgde catechisatie en dan deed je belijdenis. Dat was de norm. De meisjes en jongens met wie ik op catechisatie zat, deden, net als ik, alles wat verboden was, en zij deden toch belijdenis. Ik nam het kennelijk serieuzer dan zij. Dat was ook wel mijn karakter, ik nam zowel het niet-gelovig als het gelovig zijn zeer serieus. Op de lagere school al: ik had geleerd dat als je één gebod overtrad, je ze allemaal overtreden had. Ik luisterde popmuziek, dus had ik

Stevo Akkerman: 'Ik voel me vrij
ook elders inspiratie te putten; uit
boeken, films, debatten'

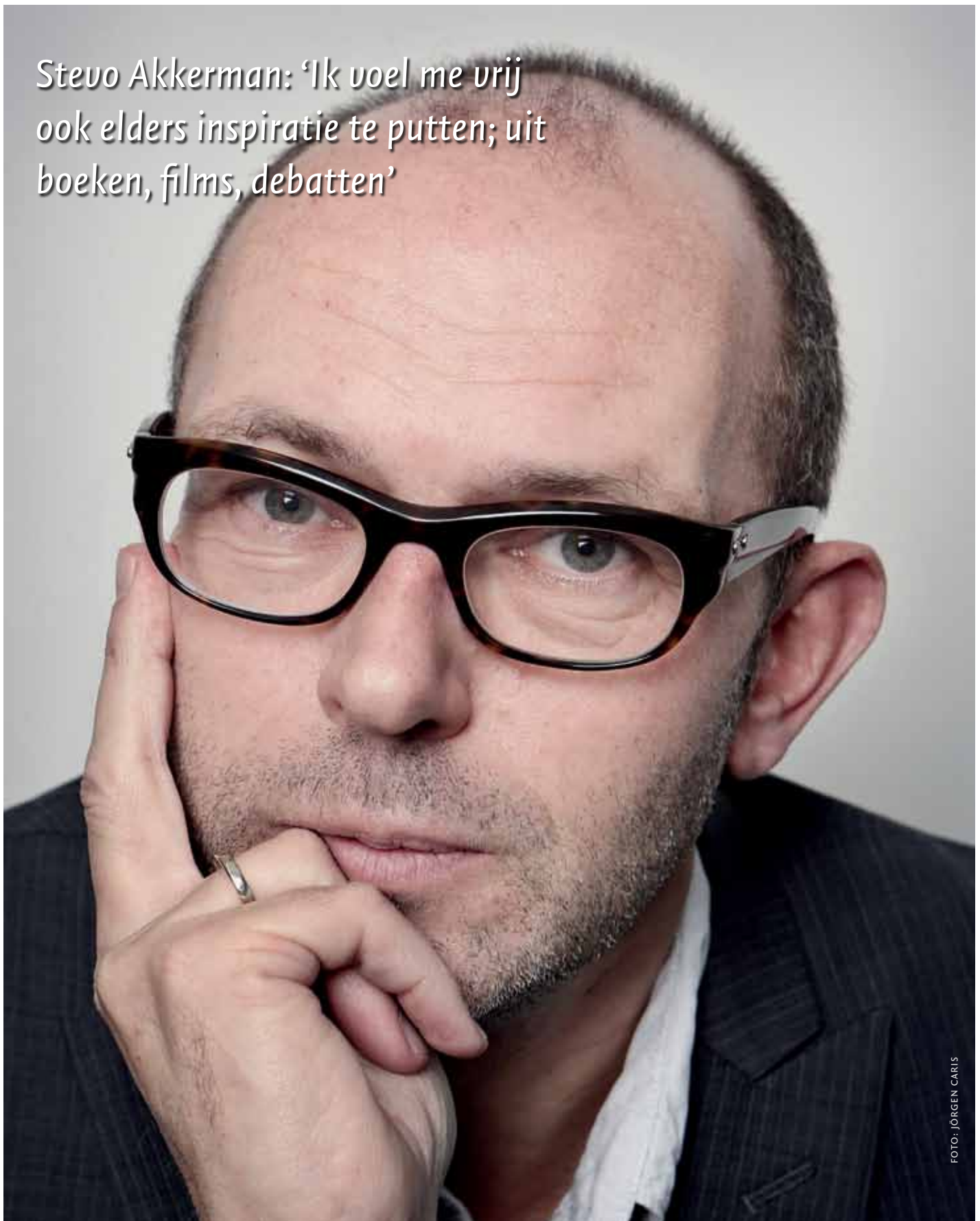


FOTO: JÖRGEN CARIS

Stevo Akkerman (1963) is journalist en schrijver. Na zijn opleiding aan de Evangelische School voor de Journalistiek in Amersfoort werkte hij bij *Het Binnenhof*, *de Persunie*, als freelance correspondent in Praag, bij het *Eindhovens Dagblad* en *Het*

Parool. Sinds 2010 werkt hij bij *Trouw*, waar hij onlangs van *Buitenland* overstapte naar *Religie en Filosofie*. Hij schreef daarnaast *Vals weerzien* (2006), *De inboorling* (2009) en *Donderdagmiddagdochter* (2013, in 2014 bekroond met de Literaire Juryprijs van

het Christelijk Literair Overleg). Over dit laatste boek geeft Akkerman lezingen en openbare interviews. Contact via de uitgeverij: www.nieuwamsterdam.nl. Akkerman is getrouwd en heeft drie kinderen.

één, dus alle geboden overtreden. Ergo, ik ging naar de hel. Dat is natuurlijk een veel te fundamentalistische manier van denken, maar zo was de leer, en ik nam die serieus. Andere jongeren niet – dat zou verstandiger zijn geweest.”

Beginjaren

“Toen ik van de ESJ af kwam, wilde ik niet voor christelijke media werken; niet voor het *Nederlands Dagblad*, dat mijn ouders lazen, niet in de zuil waar die school toe behoorde.” Akkerman koos voor een baan bij een regionale krant. “Dat waren bewuste keuzes. Regionale kranten waren neutraal, niet gelovig of ongelovig, niet conservatief of progressief. Maar na verloop van tijd zag ik het verschil tussen de neutraliteit van *Eindhovens Dagblad* en van *Parool* of *Volkskrant* eigenlijk niet meer zo. Dat was in de periode dat ik niet meer naar de kerk ging. Ik had het geloof even tussen haken gezet. Ik was bang dat er, als ik het zou gaan uitzoeken, niets zou overblijven. Ik wist het even niet en liet het daar graag bij.”

De gaten in het geloof van mijn jonge jaren worden groter. Ik laat het zo, wil ze niet vullen met de goedkope plamuur van de alleswetende orthodoxie. Niet vanwege de dood van Evy, ik ben al langer op weg naar het niet-weten. (Donderdagmiddagdochter, p.52)

Sentiment

“Ik ging naar *Het Parool*. Maar in de jaren dat ik daar werkte, vond ik kerk en geloof terug, zij het op een andere manier. Dat maakte me bij die krant wel tot een vreemde eend in de bijt. Niet in de persoonlijke verhoudingen, wel als het ging om de kleur van de krant. Ik herinner me dat iemand eens zei: ‘We doen niet meer aan verslaggeving van kerkelijke of levensbeschouwelijke dingen, want God bestaat niet en we schrijven in de journalistiek niet over dingen die niet bestaan.’ Aan dat sentiment, dat niet alleen bij *Het Parool*, maar evengoed bij *de Volkskrant* en *NRC* heerste, stoorde ik me wel. Zelf riep ik op maandagochtend dan weleens: ‘En, hoe was je zondag? Goeie preek gehoord?’ Overigens geloof ik dat het inmiddels zo scherp niet meer ligt.

Maar geen kwaad woord over *Het Parool*, ik heb er tien jaar met veel plezier gewerkt. De overstap naar *Trouw* deed ik... om het plezier nog wat te vergroten. Want bij *Trouw* was meer ruimte voor landelijke en internationale onderwerpen. En *Trouw* ligt levensbeschouwelijk dicht bij mij, doordat religie en levensbeschouwing deel uitmaken van het DNA van de krant. Dat vind ik ontspannender – en ik vind ook dat het in een krant een plek verdient, het is onnatuurlijk om het weg te laten. Dus toen ik de kans kreeg om naar *Trouw* te gaan, heb ik niet gearzeld.”

Commitment

Op zijn tweeënveertigste doet Akkerman alsnog belijdenis, bij de *English Reformed Church* op het Amsterdamse Begijnhof. “Het was een voorgeschreven belijdenistekst, er waren zelfs passages waarvan ik dacht: nou, ik wéét het niet... Vroeger zou ik hebben gedacht: als ik het niet naar de letter kan onderschrijven, dan doe ik het niet. Nu dacht ik: oké, dit is de traditie, niemand gaat mij daarna overhoren. Ik zeg ja tegen het geloof en verder geloof ik

‘Ik zeg ja tegen het geloof en verder geloof ik het wel... qua formulering’

het wel.” Als ik in de lach schiet, vult hij aan: “... qua formulering. Ik heb het meer rooms-katholiek dan protestants benaderd.” Hij glimlacht ook, maar vervolgt serieus: “Ik dacht ook: Ik ga mij niet mijn hele leven, omdat ik zo’n hekel heb aan de kerk waar ik vandaan kom, niet committeren. Dan blijf ik in verzet. Terwijl het gaat om het antwoord op de vraag wat ik nou eigenlijk zelf geloof – wat voor mijzelf belangrijk is, los van het verleden. Al kan het nooit helemaal los, want het heeft me ook gevormd.

Ik kom er vrij trouw, bijna iedere week. Ze zingen er hymnes, dus niet de Geneefse psalmen uit mijn jeugd. Als het zou zijn zoals het was, zou het te veel negatieve associaties geven. Een enkele keer verander ik van spijs, maar niet vaak, want dat vind ik niet prettig tegenover de club hier. Geestelijk ben ik wel een shoppende gelo-


vige: ik voel me vrij ook elders inspiratie te putten; uit boeken, films, debatten. Als dat me zou verwijderen van deze kerk, so be it.”

Gemis

Afscheid nemen van het geloof van je ouders is moeilijk, niet in de laatste plaats omdat het ook invloed heeft op relaties met je naasten. Het is een belangrijk thema in *Donderdagmiddagdochter*. “Ik was de oudste, heb de grootste oorlog gevoerd. Sommige van mijn zes broers en zussen hebben dat met angst en beven waargenomen. Niet iedereen heeft er behoefte aan dat op te rakelen, met anderen heb ik er wel op teruggekeken. Maar op een gegeven moment moet je het dossier sluiten. De oorlogen zijn lang geleden bijgelegd. Sommige dingen moet je niet meer bediscussiëren.

In een huwelijk is dat het ingewikkeldst. In alle andere relaties kun je vaststellen dat je elkaar goed kent, dat je iets een paar keer besproken hebt, maar dat het niet geholpen heeft; de ander is niet hetzelfde gaan geloven als jij. Dan laat je het rusten.

Maar als het een onderwerp is dat je eigenlijk zou willen blijven bespreken, dan is dat... jammer. Het is een verlies van contact. Je kunt de angel er niet uithalen door elkaar vrij te laten – of maar tot op zekere hoogte. Het gemis van het gezamenlijke blijft.”

De volgende ochtend gaat het hoofdredactioneel commentaar over de reactie van de Turkse regering op paus Franciscus’ uitspraak over de genocide op de Armeniërs. Buitenland, religie en filosofie in één. Het DNA van de krant zichtbaar gemaakt. 

Nelleke de Jong-van den Berg van tekstbureau berg in de polder is freelance tekstschrijver: www.bergindepolder.nl.